

Waterbeleid stadsregio Leeuwarden: wateropgave en gedeelde waterintenties

A. Leeswijzer en Samenvatting

Voorliggende notitie geeft een overzicht van (beleids)uitspraken over "water", die relevant zijn voor de stadsregio Leeuwarden. Het is gebaseerd op een 19 tal documenten van rijk, provincie, gemeente, waterschap en de stadsregio (BOSL) zelf. Een en ander is opgesteld als basis voor de presentatie "Water in de stadsregio Leeuwarden". Deze is gebruikt op een brainstormdag van gemeenteambtenaren over de mogelijkheden voor een Regionaal waterplan voor de stadsregio Leeuwarden in juli 2005. Per document zijn de belangrijkste uitspraken rond water weergegeven.

Waterintenties BOSL

De uitspraken van BOSL zijn vooral op "intentie" en "visie" niveau, zie documenten 1,2,3 en 4. Zij zijn in de meeste gevallen nog niet vertaald in meer concrete beleidsuitspraken (van gemeentes of van BOSL) en concrete projecten. De gezamenlijke intenties betreffen de economische, esthetische, cultuurhistorische, biotische en belevingsaspecten van water en vrijwel niet de klassieke fysische aspecten (waterpeil en waterberging) en chemische aspecten (waterkwaliteit). Het gaat om de volgende intenties (zie met name document 2):

Water een sturende rol toekennen bij beleid en inrichting

Vaarten optimaliseren:

- Optimaliseren kreeksysteem in Westergo en Oostergo (beleving, varen, fietsen, wandelen en onderdeel recreatiefnetwerk, zie ook 16)
- Herstellen van de band tussen opvaarten en dorpen in Westergo en Oostergo (beleving, varen, fietsen, wandelen en wonen in Oostergo) en onderdeel recreatief netwerk
- Versterken van de blauwe dooradering van stad-land bij Leeuwarden (varen, wandelen, fietsen,]zie ook 16)
- Nader onderzoek doen naar lokale verbeteringen in kleine wateren (overstapplaatsen, duikers, etc).
- Bevaarbaar maken van vaarwegen voor kleine zeilmotorboten, onder andere de Realiseren noordwestelijke doorvaart via de Elfstedenroute; hier wordt aan gewerkt
- Bevaarbaar maken van vaarwegen voor staande masten; deels in realisatie, zie document 15

Waterrijk wonen:

- Waterrijk wonen in Zuiderburen (Regiovisie, in realisatie)
- Wonen aan opvaarten in Oostergo

Natuur versterken:

- Realisatie natte ecologische verbindingszones (EHS), zie ook 16
- Versterken van het waterrijke karakter van het Lage Midden en de ontwikkeling van een robuuste verbindingszone ten oosten van Leeuwarden, die onderdeel is van de landelijke verbindingszone Lauwersmeer-IJsselmeer.

Wateroverlast oplossen:

- Gebieden zijn aangegeven waar mogelijk in de toekomst ruimte moet worden gevonden (zoekgebieden) voor waterberging

Wateropgave BOSL

De wateropgave vanuit Europese kaders, nationale wetgeving, rijks en provinciaal beleid en waterschap is door de gemeentes veelal afzonderlijk opgepakt, slechts over waterberging wordt een gedeelde intentie uitgesproken, zie hiervoor. De wateropgaves zijn de volgende:

(Inzamelen van) afvalwater

Gemeentes stellen Gemeentelijke Rioleringsplannen en Basis Rioleringsplannen (zie onder 6 en onder 9). Het werken aan het "afvalwater" door gemeentes is en wordt gestuurd door beleidsuitspraken en afspraken, die gevolgen hebben voor de rioleringsplannen en de ruimtelijke ordening (zie onder 8 en onder 9):

- Basisinspanning (afkoppelen, bergingsbassins)
- Optimaliseren (optimalisatiestudies en afvalwaterakkoorden)
- Implementatie Kaderrichtlijn water
- Uitvoeren Nationaal Bestuursakkoord Water
 - Uitstoot van stoffen verminderen
 - Aanleg Rietoevers
 - Ruimtebeslag rwzi's

Vasthouden, bergen en dan pas afvoeren van water, wateroverlast niet afwentelen

Deze onderwerpen worden gestuurd door beleidsuitspraken en afspraken (zie onder 8, 9 en 10):

- Implementatie Kaderrichtlijn Water
- Uitvoeren Nationaal Bestuursakkoord Water
 - Waterparagraaf (zie onder 9)
 - Watertoets (zie onder 8 en 9)
 - Eindadvies Bergen en Afvoeren (zie onder 8, 10, 13, 16 en 19)

Opstellen Waterplan

De gemeentes (VNG) hebben in het Nationaal Bestuursakkoord water (NBW 2003) uitgesproken dat iedere gemeente in beginsel een waterplan zal opstellen.

Waterschap en provincie zijn sterk voorstander van het realiseren hiervan (zie onder 8 Voorontwerp streekplan). De watervisie en ambitie in de gemeente en concrete maatregelen rond water worden hierin opgenomen. Leeuwarden (2000) en Menaldumadeel (2001) hebben een waterplan, waaraan een aantal wateraspecten ontbreken. Boarnsterhim is bezig een waterplan op te stellen. Zie onder 5.

Contextueel waterbeheer

Samenwerken en het betrekken van alle aspecten van water (naast kwaliteits en kwantiteitsaspect ook andere aspecten als sociale en economische) lijkt te leiden tot sneller bestuurlijk draagvlak en meer geldstromen. Het betrekken van alle aspecten en samenwerken krijgt vorm in "contextueel waterbeheer". De term contextueel waterbeheer betekent heel, heel kort samengevat: betrek alle aspecten en waarden van water, werk "echt" samen, stuur op maatschappelijke processen, werk parallel, met proefprojecten, én koester enthousiasme. Zie onder 7.